

ни, окрім факторів, що досліджувались. Передпосівну обробку насіння проводили за 1–2 дні до сівби методом інкрустації з розрахунку 10 л робочого розчину на 1 т насіння. Норма використання регулятора росту Квадростим становить 0,5 кг/т насіння, регулятора росту Нертус PlantaPeg – 0,25 л/т.

Результати наших дослідів показали, що урожайність зерна у середньому за 2017–2019 рр. склала у сорту ‘Кассіопея’ 3,60–4,72 т/га залежно від норми висіву та регуляторів росту рослин. Сорт ‘Дніпряна’ сформував урожайність зерна на 2,6–5,3% нижче, порівняно із сортом ‘Кассіопея’, залежно від досліджуваних факторів. Найвищою була урожайність зерна у сорту ‘Крейсер’ і склала 3,65–4,86 т/га залежно від застосування регуляторів росту рослин та норм висіву, що на 0,05–0,14 т/га вище за сорт ‘Кассіопея’ і на 0,23–0,26 т/га за сорт ‘Дніпряна’. Отримані дані наших дослідів свідчать, що найвищий урожай зер-

на сортів пшениці озимої твердої формується при нормі висіву 5 млн шт./га і складає у середньому за три роки у сорту ‘Дніпряна’ 3,97–4,60, ‘Кассіопея’ – 4,10–4,72, ‘Крейсер’ – 4,19–4,86 т/га залежно від впливу регулятора росту рослин. Використання регулятора росту Квадростим для обробки насіння сприяло збільшенню урожайності пшениці озимої твердої порівняно з контролем у середньому за три роки у сорту ‘Дніпряна’ на 15,2–15,9, ‘Кассіопея’ – 12,8–15,3, ‘Крейсер’ – 6,0–16,0%, НертусПлантаPeg – відповідно на 8,8–11,1, 9,4–10,7, 9,9–11,2%. Таким чином, при вирощуванні пшениці озимої твердої в умовах південного Степу України для формування врожаю зерна на рівні 4,72–4,86 т/га, рекомендується вирощувати сорти ‘Кассіопея’ та ‘Крейсер’ нормою 5 млн шт./га та проводити передпосівну обробку насіння за 1–2 дні до сівби методом інкрустації регулятором росту рослин Квадростим нормою 0,5 кг/т.

УДК 633.112.1:631.52

Федоренко М. В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції ярої пшениці

Федоренко І. В., кандидат с.-г. наук, вчений секретар

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

e-mail: ira_mip@ukr.net

СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ ДЛЯ УМОВ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Успіх в селекції пшениці визначається якістю вихідного матеріалу, одним із важливих видів якого є колекційний матеріал різного еколого-географічного походження. В результаті вивчення, порівняння та ідентифікації генетично різноманітних зразків колекції пшениці м'якої ярої особливо актуальним є виділення генотипів за комплексом цінних ознак для їх залучення в селекційні програми.

Дослідження проводили упродовж 2020–2022 рр. у лабораторії селекції ярої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України. Матеріалом для дослідження слугували 65 зразків. Погодні умови виявились контрастними, що дало можливість виявити колекційні зразки за цінними господарськими ознаками.

За період досліджень виокремлено зразки пшениці м'якої ярої, які належали до середньостиглої групи – ‘Лютесценс 20–22’, ‘Лютесценс 20–25’, ‘Лютесценс 20–27’, ‘Лютесценс 20–16’ (UKR); ‘Moyin 2’, ‘Hingchun 26’, ‘IMT-67’ (CHN) і формували найвищу врожайність з одиниці площі, порівняно з ранньостиглими та пізньостиглими групами; з груповою стійкістю проти *Erysiphe graminis* DC. f. sp. *tritici*, *Puccinia recondita* f. sp. *tritici* Rob., *Septoria tritici* Rob. – ‘Еритроспермум 20–12’, ‘Еритроспермум 19–38’, ‘Лютесценс 20–22’, ‘Лютесценс 20–25’ (UKR); ‘Lennox’, ‘KWS Collada’,

‘Melissos’, ‘Matthus’ (DEU); ‘Gingchun 533’, ‘Moyin 2’, ‘Gingchun 37’, ‘Zachun 1’, ‘IMT-67’, ‘CN 45’, ‘Yangmai 15’, ‘Tianmin 168’ (CHN); ‘Ракансам’ (KAZ), що можуть слугувати джерелами стійкості до листових грибних хвороб в умовах Лісостепу України; за стійкістю до посухи – ‘Tianmin 198’, ‘Gingchun 37’, ‘Chaichun 64’, ‘Tianmin 135’, ‘IMT-67’, ‘Tianmin 168’, ‘Moyin 2’(CHN); ‘Matthus’ (DEU), що є цінним матеріалом в селекції на посухостійкість; до групи сильних та цінних пшениць – ‘Lennox’, ‘Melissos’ (DEU); ‘Gingchun 533’, ‘IMT-67’, ‘A 1’, ‘Moyin 2’, ‘Tianmin 168’, ‘IMT-14’ (CHN); ‘Ламис’ (KAZ), які можуть бути використані як високоякісні зразки для схрещувань; за рівнем урожайності – ‘Lennox’, ‘KWS Collada’, ‘Melissos’ (DEU); ‘Секе’, ‘Ракансам’ (KAZ), ‘Еритроспермум 19–38’, ‘Лютесценс 20–22’, ‘Лютесценс 20–27’ (UKR); ‘Moyin 2’, ‘Zachun 1’, ‘IMT-67’, ‘CN 45’, ‘Yangmai 15’ (CHN), що рекомендовані як батьківські компоненти для схрещувань з високим потенціалом продуктивності.

Виділено колекційні зразки за комплексом господарських ознак: ‘Лютесценс 20–22’, ‘Лютесценс 20–27’ (UKR); ‘Lennox’, ‘KWS Collada’, ‘Melissos’ (DEU); ‘Ракансам’ (KAZ), ‘Moyin 2’, ‘Zachun 1’, ‘IMT-67’, ‘CN 45’, ‘Tianmin 168’, ‘Yangmai 15’ (CHN), які є цінним вихідним матеріалом для селекції пшениці м'якої ярої.